

LA VETLLADA.

SEMANARI POPULAR.

INMORTALITAT DE L'ÁNIMA.

III.

Existeix entre 'ls talents superiors de totes las épocas certa solidaritat de doctrina, que sembla com un preciós concell de la inteligencia aspirant á conservar ab sa llum resplandenta los grans principis de la rahó natural, y tendint sempre á donar un sentit superior á la vida humana. Es cosa ben digne de notarse que totes las grans figuras de la filosofia greco-romana han defensat ab entusiasme encantador eixas veritats lluminosas que constituexen lo fondo moral de tots los pobles, mentres veyém que las teorias de impietat son sempre imaginadas per homes de menos esperit y de inferior valía. Aqueixas veritats sublimes que elevan al home de la vida material tenen un sentit grandió que no comprenen los mesquins enteniments; los que no saben avenirse sinó á la vida dels sentits. En cambi totes las objeccions que aquestos oposan, son massa lleugeres perque poguessin escapar á la penetració de aquells grans genis, que no 's deixen enlluernar tan facilment per la falsa lluentó d' estranyys sistemes, quasi sempre dictats per la perversitat ó per la ignorancia.

Anémsen ja dels camps florits de Grecia, deixém las arbredas delitosas del Academos, hont s' aplegaren en armoniosa conversa aquells grans sabis que per lo esplendor de sa doctrina conquistaren per sa pátria un nom immortal. Ja no podem alli sentir accents mes purs, mes grans ni mes conmovedors que 'ls de la veu de Platón. Sols Aritóteles digne fou de tan gran mestre, acabant de donar ab son esperit metódich y portentosos coneixents la mes sólida confirmació de las veritats mes capitals, entre las quals' hi

brilla sempre la convicció de la immortalitat de l' ánima. ¡Que petites y estrevagants no apareixen las teorias dels epicúreus y estoychs que 'ls succehiren! ¡Quan vanas y sens fruyt las ensenyansas de la nova Academia si 's comparan ab los durables arguments d' aquells gran genis! Ells han travessat las generacions il·luminats pel resplendor dels veritables pensaments que 'ns trameteren, mentres que 'ls últims no han deixat mes que un rastre tortuós d' una ensenyansa equivocada, d' una completa decadencia intelectual.

Hirém ara nostra vista á las regions de la filosofia romana, y en mitj d' aquella societat sensual y entregrada á tots los vicis y supersticions del paganisme, veurém també espurnejar en lo front dels esperits mes elevats la flama d' eixa veritat, la qual ha volgut Deu que sempre fos als homes predicada per la veu del talent y la eloqüencia. Apar que sa divina provisió, volgué que la rahó humana fes sos mes valents esforços avans de la lley de Gracia, puig en los horizons de la sola rahó natural ja no es trovará mes enllá de Ciceron y Virgili. Lo primer lo mes gran orador dels sigles, filósoph ab totes las galas de la loquió poética; lo segon poeta incomparable ab tot lo profundo sentit de la filosofia.

Totes las opinions filosóficas de Ciceron implican la existencia de la vida eterna, y ningú ha sabut expressarlo sentiment de la immortalitat ab llenguatge tan patétich, ab expressions tan grans y vigorosas. Ell feu notar ab un rahonament indestructible lo consentiment unánime de tots los pobles en vers eixa creencia, y elevant-se á las enlayradas esferas dels raciocini de Platon, sostingué ab tota la dignitat d' un estil inimitable la espiritualitat de l' ánima, sa llibertat, son destino immortal, la Providencia y totes las veritats naturals que proclamaren tots los genis de la Grecia, ab los quals apar l' unia un llas es-

piritual, un criteri superior que manté sempre á los grans homes á una mateixa elevació de inteligencia. Son pensament es lo pensament de tots los sabis. Ell confessa que no son sas reflexions las que l' han conduhit á eixa creencia, sinó la autoritat dels mes célebres filosofhs. Mes ¡ab quina forsa de convicció no 'ns parla de la immortalitat de l' ánima! ¡y qu' es hermós escoltar la veu poderosa de aquell talent que conmovia als Cessars y al poble mes orgullós de la terra ab lo robust alé de sa eloqüencia, anunciant en mitj d' una societat sensual y corrompuda la eterna vida del esperit, las grandesas y 'ls consols d' una existencia futura!

En son tractat *De la vellesa* es hont nosdeixá mes vivament consignada la mes elevada expressió de sa doctrina. Al considerar la grandesa de las facultats intellectuals del home no pot menos de regoneixer en son conjunt admirable un principi de vida divina, lluny de tot lo visible, de tot lo que s' corromp, de tot lo que mor en las substancias materials. Lo gran orador no 's considera de cap modo limitat á eixos curts jorns de nostra vida, considerant que remontantse de causa en causa se troba que tot está enllassat armónicament y cohordinat per una inteligencia de tots temps y per tots los dias, y puig que la humana aspiració compren y admira aquest ordre intelectual indestructible, deu ésser destinat á possehir-lo.

«Jo estich persuadit, nos diu en son preciós «llibre *De Senectute*, jo crech fermament que «aqueixa activitat prodigiosa del esperit, aquesta «memoria admirable del passat, aquesta previsió «del porvenir, totas nostres arts, totas nostres «ciencias, totas las invencions dels homes de valer, no estan fixadas en una naturalesa mortal.»

Com tota la immortalitat de l' ánima está fundada en sa naturalesa, Ciceron demostra ab los mateixos arguments de la escola platónica la sua simplicitat, la carencia d' elements corruptibles y heterogenis, d' hon deduheix molt lògicament que no pot ser dividida ni morir. Si 's observan las tendencias de nostre cor, no las veurém may concretadas ni satisfetas, no hi ha cap plaher en la vida que pugua limitar la direcció de nostre desitg, ni cap ciencia natural que dongui satisfacció complerta al ardor esperitual de nostre inteligencia, tendint sempre á la grandór del infinit. Si nosaltres no som immortals, ¿com explicar aquest anhel de las ánimas que no perseguixen en lo mont sinó la immortalitat y la gloria? Tots veurém que no hi ha res inutil en la naturalesa, ¿y

sols deixaria de tenir son fi aqueixa misteriosa aspiració d' eternitat que sentim impresa en la conciencia? Lo gran orador fa notar molt sabiament que las grans concepcions y las empresas dels homes careixerian d' estimul y d' objecte si no fossin dirigidas á un fi trascendental superior al de eixa vida, y atendentse al impuls de son esperit, retreu ab tendra ingenuitat tots los seus grans treballs en favor de la pátria, de la justicia, del bé social y de la familia; confessant que totas sas árduas tareyas estigueren sempre mantingudas pe 'l vigor que li donaba la esperansa de una vida immortal. «Mes jo no sé per quin ressort, nos «diu, mont esperit dirigint sas miradas vers la «posteritat, animantse y sempre y superant los «obstacles semblava esperar lo fi de ma carrera «mortal per comensar á viurer.» Preciosa confessió que deurian tenirla present los que avuy crehuen que pot dirigirse l' estat y procurarse lo bé dels pobles, sens posar los ulls mes enllá de la materia.

La grandesa de la existencia futura estava impresa tan vivament en lo cor de Tuli, que pensava no s' havia de plorar la mort á la qual deu seguir lo sol de l' immortalitat. A Solon, que en son epitafi recomenava «que sa mort fos plorada per sos amichs» ell preferia lo poeta Enn que escrigué al fi de sa inscripció: «no vull per la meva mort ni dol ni llágrimas» La sola esperansa de reviuir bastaba segons ell per coronar la mort de rosas.

Ciceron, apesar de ser pagá, semblava senti ab la mateixa forsa de Bossuet «que l' home es una obra de gran designi» en lo següent passa tge «Mes jo crech que 'ls deus uniren las ánimas a «cossos pera donar á la terra genis protectors, «perque hi hagi intelligencias capassas de contemplar «l' ordre de las esferas celestes, y d' imitarlo per «la perfecta regularitat de sa vida»

Totas las accions mes grans y generosas estan inspiradas en la grandesa que infundeix en l' ánima lo pensament de sa immortalitat, y aquesta convicció fou, segons afirma l' orador, lo que inspirá las proesas de tots los romans mes illustres. Bruto, que morí combatent per la llibertat de sa pátria, los dos Decis que llansaren sos cossos en mitj de las llansas dels esquadrons enemichs para buscarhi la mort, Attili Régulo que aná á sufrir los suplicis mes crudels per una paraula donada á sos enemichs, los dos Escipions que no volgueren que 'ls cartaginesos marxessin contra Roma sino passant sobre 'ls seus cossos Paulo Emilio, Marco Marcelo, tots los héroes n

renombrats de la grandesa romana, reberen son coratge en aquella ferma confiança de que son destino estava enllassat ab la vida immortal de son esperit. «Ja may se 'm persuadirá, diu Ciceron, que tots aquets grans homes que seria llarg de contar haigin fet tantas nobles accions dirigidas directament á la posteritat, sens tenir certesa de que la posteritat no ha de ser un res per «ells.»

La contraria tendencia que s' observa entre las aspiracions de la vida intelectual y la vida sensitiva es una proba de que la vida del esperit te un objecte distint de la materia, y la lluyta continua que deu sostenir l' home ab sas passions unida al desitg d' una felicitat eterna, nos venen á demostrar que l' ánima está com lligada en llassos mortals distints de sa naturalesa, los quals al rompres la deixarán en llibertat per alcansar lo fi immortal hont ella aspira. Per xo l' home deu procurar sobreposarse á las impresions de los sentits, mantenint sempre en son interior aquella energía que eleva sos sentiments á lo durader é invariable, á son origen celestial. Y aixis veyem que 'ls filosofhs mes grans de tots los sigles no han considerat prou dignes de sa naturalesa tots los plahers dels sentits y las riquesas de la terra, descubrint mes enllá de la tomba una vida millor y mes propia de son ser eternal. Sols no han sabut ovirar eixa llum aquells pensadors insensats voltats de tenebras, que buscan trobar sols en lo visible la explicació de la naturalesa: *minuti filósophi*, com deya Ciceron.

J. Planas y Feliu.

EULARIA.

Santa nineta que quinze anys conta
y n' es mes bella que un pa de neu;
ple de puresa, gentil y verge
te 'l cor, penyora que l' hi ha dat Deu.

—Veni, donzellas, que vull donarvos
vida de vidas, amor d' amors;
qui no m' escolte petjará espinas,
qui me segueca cullirá flors; —
Y la seguian y l' hi escoltavan
paraulas santas, dolsas com mel.
A la coloma l' hi surten alas,
l' hi surten alas per' vola' al Cel.

Pels ayres volan falcons vrinosos
buscant colomas per sos unglots;

l' idolatria las ha enjegadas
perqué borressen sos dolsos mots.

—Copa daurada d' hont bech lo néctar
que fe m' inspira, Deu y Senyor,
vos sou ma vida, m' ánima es vostra,
¿Com puch provarvos que os tinch amor?

Mos pobres pares que m' heu vist náixer,
per' nostre pare morir anhel' —
A la coloma l' hi surten alas,
l' hi surten alas per' vola' al Cel.

Davant del jutje Daciá, la nina
grave y serena s' ha presentat,
si 'l cor te tendre la fe 'l madura,
si 'l cos te débil, Deu l' ha forsats.

—¿Nascuts sóu, homes, en eixa terra,
ó sóu engendros sers infernals?
per' rompre 'l trono del rey dels astres
lo vostre soli no es pas prou alt.

Baixeu la testa devant del home
que encent del dia lo grant estel.—
A la coloma l' hi surten alas,
l' hi surten alas per' vola' al Cel.

Deu la vol seva; Deu l' ha escullida
per' ferla joya de son palau;
son esprit s' alsa, mentre al fals idol
son cos puríssim abatut, cau.
La santa verge n' es assotada,
ja l' atormenta l' impietat;
cada vegada que 'l cos l' hi lligan
somriu la santa d' humilitat.

Dòls lo martiri n' es per la verge,
per sos verdugos n' es glop de fel.
A la coloma l' hi surten alas,
l' hi surten alas per' vola' al Cel.

Forsas humanas lo mon no cria
que aixis soporten semblant torment;
dels resos d' ella, Daciá s' indigna
y en creu clavarla mana al moment.

Al tronch, furiosos ben prest la lligan,
ja foch l' hi donan al cos sagrat,
mes, ella prega, los ulls aixeca
y santa y pura, verge ha finat.

L' idolatria ja s' enderroca,
la fe ja escampa son místich vel,
y la coloma batent sas alas,
cantant alegre, se 'n pujá al Cel.

PERE DE PALOL.

La festa de la Candelera.

May s' havia vist tanta ignorancia religio-
sa com en la época present. Avuy dia
per tot arreu trobareu homes que us respondrán

ab molta facilitat á las qüestions més intrincadas de las ciencias naturals, y no obstant dificultosamente vos contestarán á las preguntas més senzillas sobre un punt qualsevol de religió. ¡Com si la ciencia religiosa no fós ella la més digne del enteniment humá! Com si no fós ella la més útil y necessaria pera tots los homes!

Pero lo més trist y dolorós es que aquesta ignorancia, produeix naturalment la indiferencia y més ó menos tart la impietat. La voluntat, com diuhen los filosofhs, segueix l'enteniment, y per lo tant alló que poch se coneix, poch s'estima, y ailó, que géns se coneix, no s'estima géns. Y veus aquí perque, siguent lo nostre sigle 'l sigle de la ignorancia religiosa, es també 'l sigle de la indiferencia y de la impietat.

Per aquesta rahó obrirem ja en lo primer número de LA VETLLADA una secció purament religiosa á fi de que sos lectors puguessen trobar en ella las profitosas ensenyansas mes importants pera lograr lo fi principal que tenim tots en lo mon.

Avuy nos ocuparem, pues, de la festa que dintre quatre dias celebra nostre mare la Iglesia católica.

Ab diferents noms ha sigut y es coneguda aquesta festa, lo qual es una proba de la importancia y estimació ab que s'ha tingut sempre entre 'ls cristians. Tres son los noms ab que era coneguda antigament. Los llatins la anomenavan *Occurens* y 'ls grechs *Hypapante*, 'ls quals noms significan una mateixa cosa, so es, *encontre y recibiment*. Per totas parts se 'n deya també la festa de Simeon lo just y d'Anna la profetisa per lo paper important que en ella representan aquestos dos personatjes.

Tres igualment son los noms ab que 's coneix avuy dia. Ja se 'n diu la presentació del Fill de Deu en lo temple, perque en ell va sér Jesús presentat per la seva Mare y ofert á Nostre Senyor com tots los primogenits d'Israel: ja la Purificació de Nostre Senyora per haver dat la Verge Santíssima cumpliment á las lleys de la purgació, á las quals estavan subjectes totas las donas després del part: ja també la Candelera per la benedicció de las candelas que fa avuy la Iglesia santa.

Per compendrer los misteris divins d'aquesta festivitiat necessari es recordar dos lleys, que maná Deu á los fills del seu estimat poble, y que Jesús y Maria cumpliren en aquest dia. La primera es la dels primogenits, que 's troba escrita en los sagrats llibres del Exodo y dels Números, en la qual manava 'l Senyor que se l'hi oferis lo primer fill, que nasqués dels homes, lo qual, no siguent lo primogenit dels homes de la tribu de Leví, després d'haber sigut presentat en lo temple y ofert á Deu, devia ser rescatat per cinch ci-

cles, moneda equivalent á quatre rals dels nostres. La segona ley es la de las parteras, que 's llegeix en lo llibre del Levitich, en la qual ordenava 'l Senyor que la dona, si hagués tingut fill per obra d'home estigues retirada en la seva casa per espay de quaranta dias á fi de purificarse, y per espay de vuytanta, si hagués sigut filla 'l fruit de las sevas entranyas. Passat los quals dias devia presentarse en lo temple per oferir á Deu un anyell d'un any y un colomí ó una tórtola, y, si per rahó de la seva pobresa no podia oferir l'anyell, á las horas devia oferir un parell de tórtolas ó colomins. Y com que en la primera ley no 's fixaba 'l temps del seu compliment, com estava expressament determinat en la segona, per aixó 'ls hebreus acostumavan cumplir los dos preceptes en un mateix dia.

Arribá donchs lo dia, que feya quaranta del naixement de Jesús, la sagrada Familia disposá tot lo necessari per empendrer lo viatge á Jerusalem. Ab pena la més gran deixarian la cova de Bethlem, que per ells era ja com un cel. Havia sigut santificada per la presencia del Fill de Deu, havia ressonat ab los cántichs dels esprits angélichs, havia sigut convertida en un verdader temple, en lo qual adoraren al Redemptor los cels y la terra, 'ls angels y 'ls homens. En ella 's hi havian verificat las escenas més tendras y hermosas que may havia vist lo mon.

N' obstant, com que per la sagrada Familia la ley de Deu era primer que tot lo demás, despendintse corralment de la ciutat de David, empuereren lo camí de Jerusalem. Portant Maria en los brassos lo seu estimat fillet, carregat Joseph ab las cosas necessarias per lo viatge y per lo sacrifici, que anavan á fer, entraren en la ciutat santa desconeguts de tothom. Anava donchs á realisarse lo vaticini de Malaquias: *Desseguida vindrá en lo seu sant temple 'l Dominador que vosaltres busqueu, y 'l Angel del Testament que desitjeu*. Anava á tenir cumpliment la profecia d'Ageo: *Vindrà 'l Desitjat de totas las nacions: y ompliré aquesta casa de gloria, diu lo Senyor dels exercits. La gloria d'aquest nou temple será major que la del temple antich*.

¡Oh! Si aixó haguessen comprés los fills de Jerusalem ¡cóm haurian deixat contens las sevas casas en aqueix dia! ¡cóm haurian volat tots cap al temple desitjosos de contemplar un fet tan extraordinari! Pero ¡altíssims designis de Déu! sols, sens cap acompanyament entraren en la casa del Senyor los sants Esposos ab lo seu Fill diví.

Essent ja dins lo temple, la Verge santíssima, tenint lo seu Fillet en los brassos, s'agenollá devant la Majestat divina, y alsant los ulls y 'l cor á Déu li digué ab humilitat la més gran: «Oh Pare etern, Senyor y Criador del mon; aquí tenint

lo vostre unigenit y molt estimat Fill, que ab tanta caritat volguereu també fós Fill meu, pera que prenguent carn y vinguent al mon, redimís tot lo género humá: aquí os lo porto, os lo presento, os l' oferesch pera que d' ell y de mí feu, Senyor, segons vostre santíssima voluntat.»

Ditas aquestas ó semblants paraulas oferí la Verge 'ls cinch *cicles*, ab los quals va rescatar lo seu preciós Fill y va redimir lo Redemptor del mon. Al mateix temps va fer l' oferiment d' un parell de tórtolas per cumplir la ley de la purificació.

Acabada estava ja la cerimonia, que 'ls angels del cel havian contemplat ab admiració la mes gran, y que pels homes de la terra havia sigut com totas las altras. N' obstant volgué Déu descorrer un poch lo vel que ocultava tans misteris, y misteris tan profundos.

Hi havia en la ciutat de Jerusalem un home anomenat Simeon, home just y temerós de Déu, que esperava lo consol del poble d' Israel, que havia tingut revelació del Esperit Sant de que no moriria sense veurer ab los seus ulls lo Messias promés. En aqueix mateix dia 'l Senyor l' hi inspirá que anás al temple, ahont quedarian satisfets los grans desitj del seu cor. Ilustrat lo seu esperit ab la llum del cel va conéixer en mitx de totas las altras donas á la Verge d' Isaias, á la Mare del Salvador. S' acostá pressurós á ella, s' agenollá, y ab humilitat lo més gran y ab goig indescriptible adorá lo Fill de María, que coneixia ell ser lo seu Déu y Senyor.

No content encare lo sant vell pregá á aquella mare ditxosa que l' hi entregás lo seu tresor, que l' hi permetés tenirlo per alguns instants, que l' hi dongués permis per besarlo y abressarlo. Accedí aquella mare de pietat y de misericordia, y Simeon tingué la ditxa inmensa d' apretár contra 'l seu pit á Aquell, que havian desitjat tots los justos del mon. A las horas ab veu alta y clara va cantar las glorias del infant Jesus ab aquell hymne *Aunc dimittis* que es un dels cántichs més hermosos que té nostre mare la Iglesia. Y tornant després lo fill á la seva mare va revelar ab esprit profetich las contradiccions que lo primer trobaria en lo mon, y las penas grans que atravesarian lo cor de la segona.

Hi havia ademés en aquella ciutat una profetisa viuda, anomenada Anna, de vuytanta quatre anys d' etat, la qual estava continuament en lo temple servint al Senyor de dia y de nit, entregada constantment al dejuni y á la oració. Arribant en aquell mateix moment inspirada del Esperit Sant, comensá també á glorificar lo Fill de María, parlant de ell á totas las personas, que estavan esperant la redempció d' Israel.

Y en mitj de la admiració universal sortí del

temple la sagrada familia, y deixant la ciutat dels reys de Judá va pendrer lo camí de Nazaret.

La sumissió ab que Jesus y María se subjectáren á la ley apesar de ser immaculats y lliures d' ella, es l' exemple mes precios que deu monrens á practicar la virtut de la humilitat, com y també la mes exacta obediencia á tot lo que 'ns mana Deu y nostra Santa Mare la Iglesia.

Pere Collell, Pbre.

LAS ARRECADAS.

¿Que tal l' arrecada?

—N' es d' or, y de ley;

—¿M' está bé? ¿t' agrada?

—No va tan joyada

La filla del rey.

¿Sents quin plany á fora?

—¿D' hont surt eixa veu?

—D' un infant que plora:

«Caritat, Senyora,
Per l' amor de Deu.»

La mareta pobra

No te pa ni abrich,

—¿Que 'n fora bona obra

Si del or que 't sobra

Li 'n dessis un xich!

—¿Com deixo mas joyas

Tan be que m' están?..

—Per las bonas noyas

Lo cel guarda toyas

Que may marcirán.

Penjant de sa aureila

Joyell mes senzill,

Ja 'n diu la donzella

Mirantse al espill:

—Si d' or las portava,

Las duch de plaqué,

Mes un que plorava

Mon consol tingué.

Ara estich segura

Quan mir ma figura

Que 'l cor ab dolzura

Me diu —¿t' están be!

Juan Planas y Feliu,

MOLT BE, GRÀCIAS.

Uelshi aquí una expressió que á primera vista no l' entench y si m' hi fixo massa voldria no enténdrerla. Avans, nostres pares, y n o hem

pas d' anar tan lluny, nosaltres sos fills, quan sé 'ns preguntava pe 'l benestar, si tenian salut responiam: «be, gracias á Deu»; y las gracias realment eran donadas al Senyor de nostra salut y de nostra vida. Mes ara 'ns trovém, sens saber d' hont ha vingut lo lladre, que 'ns ha robat l' última y la millor paraula d' eixa frase salutatoria.

Lo sér aquesta innovació cosa del meu recort m' ha fet barrinár molt sobre sa causa, y pensar lo com y 'l que y de quina manera en lo tracte social se 'ns ha pogut escapar aqueixa paraula. Cosa d' uns deu anys enrera, per primera vegada vaig sentir aquet *be gracias* de boca d' un senyoret aristocrátich vingut de Madrit; naturalment, me va xocá, y per de promte, vaig dir entre mi: «veus aquí lo que té anár á educarse á Castella, com si en Catalunya no tinguessim bonas universitat: té; ara aquet jove ja no recorda ni 'ls millors modismes catalans.» No obstant, repensantme vegí que no era qüestió d' un modisme de la terra sino una frase molt usada en nostra germana Castella, perque 'ls castellans, (seguia jo) també dihuen «á Dios gracias.» Al ultim vaig resoldrer que aquell senyoret habia tingut un descuyt. Desde aquell dia la expressió modificada ja la vaig anar sentint de 'n tan en tan en algunas visitas de gent de tó, lo qual me va indicár qu' alló ja no era distracció, sino una fórmula convinguda entre las personas que se 'n dihuen *de la bona societat*. No obstant, la major part de las familias que si be que ricas y ben educadas no pensavan encara en sacrificarse á la moda, seguian saludant ab totas las paraulas complertas; los menestrals, lo poble trevallador y sobre tot los pajesos, fermes en mantenir al fi de la salutació lo sant nom de Deu.

Passaren dos ó tres anys més, y ja 'm vaig trobar en que per sentir aquesta expressió trencada no 'm calia trepitjar salons encatifats ni parlar ab gent de formas y etiquetas estudiadas. Figúrinse la meva sorpresa quan me sento ja al fill del adroguer, ab qui sempre 'ns haviam saludat á la moda antiga, arribar de Barcelona, y tot encaixant, ab cert ayre *dandí* respondrem: *be, gracias*.

Llavórs torní á filosofar en mon interior diguent: está vist los homes sempre han de sér los primers en avergonyirse de las bonas paraulas: ells han sigut los primers de ridiculisar á las donas la práctica d' oracions y obras piadosas, y á la casa entre jermans y jermanas, sempre son mes aviat los noys los que rondinan per dí 'l

Rosari. Y vaig concloure donant la culpa d' aquella adulteració exclusivament á la pedantesca irreligiositat dels homes.

Y també 'm vaig equivocár lo mateix que la primera vegada. Un dia 'm sento á duas senyoretas visitant á unas altres junt ab sos *papás* y *mamá*s (com se diu ara), y fillas y pares y mares, tots se quedaren al despedirse, ab la boca tanca da en las *gracias*, mentres jo 'm quedaba ab la boca oberta, veyent com lo nom de Deu anava desapareixent poch á poch de nostras conversas. Y de llavórs ensá la moda elíptica ha fet tanta avia que fins las criadas no donan mes que, *gracias secas*.

Ara la cosa ja no fa riure: ara fa plorar.

Es dir que 'l sant nom de Deu ha vingut á sér com una paraula poch fina, poch delicada: grossera pe 'ls oídos quisquillosos de nostra moderna societat. Al veurer la facilitat ab que fins la gent de prácticas cristianas pronuncia aquella fórmula aixuta y repugnant, qualsevol se pensaria si deixan de nombrar á Deu por lo religios temor que 'ls infundeix, semblant á aquella por que tenian los hebreus al pronunciarlo.

Desgraciadament no hi ha res d' aixó, res se troba que pugua cohonstar una supressió en nostre llenguatje y costums de la que ab rahó 'ns en demanarian compte nostres avis, que no 's deixavan retallár tan facilment los honrosos senyals de sas creensas.

Lo *molt be gracias* que ab tanta sanch freda pronuncian fins personas que 's tenen per católicas, bo es l' advertirho y ferho ressaltar ab veu ben alta, aquet *be, gracias* tan manso y tan cult com sembla, inclou en sí 'l sentit de la impietat mes profunda y refinada. Lo racionalisme modern tendint á esborrar la fé del cor de la societat, vol esborrar primér sòn fonament, y 's val fins d' una fórmula de moda á fi d' introduhir insensiblement en los hábits y després en las conciencias la trista insensibilitat del naturalisme. Si; aqueixa frase impiament desdenyosa y escéptica, que en mal hora s' ha introduhit en Catalunya degradant nostre noble llenguatje, que ho sápigam las personas católicas, aquesta frase obeeix á una propaganda immoral, disolvent de tota creencia religiosa.

Y es lo mes sensible que aquet veneno amagát que conté la tal expressió 's vá infiltrant fins en los sentiments de familias piadosas, perque l' esprit que respira se dirigeix primer á fer olvidar á Deu en atenció á las *fórmulas urbanas*, ¡com si tinguessim que respectar mes á las criaturas que

al Criador! De aquí ve aquesta fredor en la fé, aqueixa indiferencia en la práctica de las virtuts cristianas, aqueix allunyament de las cosas santas de molts católichs, - que sembla consideran á la Religió com l' última y menos important de sas ocupacions. D' aixó ve que 's tingui vergonyosament per debilitat l' ocupar-se y parlar de Deu. Aixís cundeix en lo fons de tots los cors cert ateisme amagát que 's manifesta en totas las accions. Se conta á Deu per res. Se créu que quan se recorra á Deu es que la situació es desesperada y que ja no 'ns queda res que fer: tot s' espera solament dels recursos humans, com si la acció de la Providencia fós no mes que una hipòtesis.

Deixém d' una vegada aquest llenguatge bort per los ímpios, puig qu' es altament indigne de cors senserament católichs l' avergonyirse de pronunciar lo sant nom de Deu en sas conversas. Lluny de retraurens per cap delicadesa á nomenbrarlo, ¿perque no l' hem de proclamar ab veu alta, fent que ressoni en tots los jorns de nostra vida, en tots los paratjes, en mitj de nostres quefers, en nostras festas y en totas nostras institucions y parlaments?

Aqueix déu ser l' esperit de tot home, no diré solament de fé pura sino tan sols de sá criteri, y que sap decidir com primer es donar grácias per l' interés que 'ns mostra Deu, que per lo que 'ns manifestan 'ls homens, lo qual (dit siga entre paréntesis) no es sempre veritable.

N.

Crónica General.

—Reberem á son temps lo número 20 de *La Ilustració Catalana* que veu la llum en Barcelona. Conté interessantíssims treballs del Srs, Bassegoda, Tamaro, Boter, Bonaparte-Wise, Ribot y altres, y publica quatre grabats riquíssims, algun d' ells de molt gust. Recomaném á nostres lectors aquesta publicació, que honra de veras á Catalunya.

—Acabém de rébrer carta de nostre apreciat corresponsal de Barcelona en la qual se 'ns donan interessants detalls referents á la sessió del Congrés Catalá de Jurisconsults celebrada lo dia 27. Sentim que la falta d' espay no 'ns permetia publicar la dita carta. En lo número vinent donarém compte á nostres lectors dels incidents de la mentada sessió. Per avuy sols podem indicar lo ocorregut en la celebrada lo dimars passat, en la

que fou votada en sa totalitat la proposició que estableix la necessitat de conservar lo dret catalá en son conjunt, resultant aprobada en votació nominal per 60 vots contra 29. Celebrém de tot cor tan bon resultat de la votació, y 'ns adherim ab ver entussiasme als dignes esforços de la majoría á favor de nostra legislació, la qual debem considerar sempre com lo més solit fonament de la vida y caracter de Catalunya.

—Ahir morí en aquesta ciutat á la avansada etat de 78 anys l' exemplar sacerdot mossen Pere Massanas, fill de Foixá. Demaném á nostres lectors que l' encomanin á Deu.

—Hem rebut lo cartell del certámen que l' Asossiació d' excursions catalanas celebrarà en lo corrent any. En lo número vinent lo publicarém, si Deu ho vol.

ROMA.—Lo dia 13 rebé lo Papa de diferents pelegrins italians la quantitat de 20.000 franchs per lo Diner de Sant Pere.

—Un diari de Cracovia diu que van continuant las negociacions entre las Corts de Roma y de Sant Petersburg.

Segons lo mateix periódich, lo Vaticá ha presentat al czar una llista de candidats pera tots los bisbats vacants ó suprimits; y assegura que á Sant Petersburg no hi haurá Nunci propiament dit, sinó que 's imitará la Cort de Roma á enviarhi un internunci.

BÉLGICA.—Lo Papa enviá ab fetxa 25 de Decembre una importantíssima carta al Arquebisbe de Malinas, en la que anima als bisbes belgas en la lluyta que sostenen contra lo materialisme. Lleó XIII insisteix en la necessitat d' inculcar als joves las invencibles y seguras doctrinas de Sant Thomás d' Aquino, y acaba encomanant al Episcopat belga la fundació en la Universitat de Lovaina de una cátedra especial destinada á la ensenyansa de la filosofia del Angel de la Escolas.

INGLATERRA.—En lo decurs del any prop passat s' han edificat en Inglaterra 17 iglesias católicas, y s' ha aumentat lo clero católich de 33 nous sacerdots. En Escocia s' han edificat durant lo mateix any 8 iglesias y s' ha aumentat lo clero católich de 15 sacerdots. Las Congregacions religiosas tenen en Inglaterra 134 casas, y 204.752 noys frequentant las Escolas católicas.

ALEMANIA.—Lo Centro católich alemany ha presentat á la Dieta prussiana un projecte de ley, segons lo qual, la celebració de la Missa y la administració dels Sagraments no deurán estar sotmesas de aquí endevant á las lleys de 11 de

Maig de 1873, de 20 y 21 de Maig de 1874, y de 22 d' Abril de 1875. Los conservadors purs han ofert sostenir lo projecte, y apar que lo ministre de Cultos no tracta de opozars'hi.

—Segons los documents oficials, lo número de masons de Alemania puja á 44. 500, dependents de la direcció de nou grans *lógias*.

AUSTRIA.—Lo compte Taaffe ha presentat al Reichstath austriach un projecte de lley, exceptuant pel servey militar á tots los joves estudiants dels Seminaris del imperi.

La rendició de Lima. Lo telégrafo 'ns ha comunicat la important nova de la victoria dels chilenos sobre 'ls seus enemichs, succés que sens dupte posará fi á la guerra que comensá en lo mes de Mars de 1879, la qual ha sigut una série de triunfos per la república de Chile. No causa estranyesa que l' exércit chileno s' haja apoderat de Lima, més aixó estava previst, lo que sorpren es la poca resistència dels peruans despres de baladrejar devant del mon que moririan amortellats ab las runas de sa estimada ciutat avans que consentir la dominació chilena, y quant Pierola, lo célebre dictador habia dit que moriria també detrás de las trinxeras.

L' atach dels chilenos preparat ab molta inteligencia y contant ab numerosas forsas no podia fallár. Vuit mil homes desembarcaren en Chilca, al sur del Callao; nou mil en Pisco y dos mil en Chorrillos; en tant que la escuadra s' mantenia devant del Callao. Lima quedava, pues, casi rodejada, quedantli solament lliures las comunicacions per la part del Nort. S' escaygué lo bombardeix del Callao ab la presa de Laurin, derrotant á nou mil peruans que 's replegaren sobre Lima, y una volta reunit l' exércit invassor no tardá en donarse la batalla al sur de la ciutat de Miraflores. La rendició de la capital fou immediata.

Las conseqüencias d' aquesta rendició son difícils de prevéurer atinent no obstant á la actitud adoptada per algunas republicas sud-americanas y especialment per la Argentina, oposada á tot lo que sia conquista, es molt probable que una nova guerra vinga á tenyir de sanch las cordilleras dels Andes.

—Las inundacions tan generals per tot Europa han ocasionat danys horrorosos en Holanda y Bélgica, calculantse en molts milions de franchs las pérduas sufertas. En casi todas las capitals d' Europa s' obran suscripcions pera socorrer á las víctimas d' aquets desastres.

En Madrid se tracta de celebrar ab gran pompa lo centenari del immortal poeta espanyol D. Pere Caderon de la Barca. Pera contribuir á semblant festa, en Barcelona, á mes de lo que resoldran los Altaneos, académias y associacions científicas, se tracta d' organisar un certámen literari catalá, pera qual Jurat calificador se citan los noms dels Senyors Balaguer, Torres, Vidal, y Feliu y Codina.

—Sembla que es decididament un fet la idéa de la fundació d' un Banc en Vilanova y Geltrú, y á la veritat, no podia haver comensat ab millors auspicios, puig lo resultat de la suscripció á las 5000 accions, iniciat per don Francisco Gumá, ascendeix á 94,316 accions, de manera que s' ha cubert la suscripció 18'86 vegadas.

Corresponen repartir 5'30 accions per cada 100 demanadas.

—*Oli antifloxerich.* Recomaném als agricultors; l' oli antifloxerich que tan bons resultats ha donat, no sols per la destrucció de la floxera sino dels demás insectes perjudicials als arbres fruiters:

Los que vulguin probar sa aplicació, podran dirigirse al Senyor Fontanilles, carrer de l' Albareda n.º 6 pís segon, hont se 'ls donará 'l prospecte y las instuccions necessarias pera l' us de dit específich.

Butlletí Religios.

QUARANTA HORAS: Comensan demá en la iglesia del Hospital. La exposició serà de las 8 á las 11 y mitja del dematí, y de las 4 á las 6 de la tarde, fins al dia 31, y desde 'l 1r. de Febrer en devánt de las 4 y quart á las 6 y quart.

—Avuy comensa en la iglessia de Sant Lluch la solemníssima novena que las Fillas de Maria d' aquesta ciutat dedican á sa celestial Patrona. Tots los dias hi haurá sermó, predicant en los vuit primers lo Dr. D. Joseph Ribas, Pbre, y l' últim l'ltre. Dr. D. Celestí Ribera, canonge. Se cantarán á veus las ave Marias y 'ls goigs ab companyament d' armonium violins y contrabaix.

—Dimecres vinent, festivitát de la Purificació de Ntra. Sra. s' farà la benedicció de las candelas en todas las iglesias parroquials avans de la Missa Major. En la catedral predicará després del Evangeli loltre. Sr. Canonge Magistral, Dr. Ricardo Daniel.

Solució de la xarada del número passat.
GI-RO-NÍ.

Xarada.

Ma primera es animal;
la segona res denota,
y es la tercera una nota
de la escala musical.
Primera unida ab final
en las feridas se posa;
dos y tersa es una cosa,
qu' en la roba 's sol trobar,
Y no es bon tot qui apartar
de sa llar 'l porró gosa.

R. Ferrusola.

La solució en lo número vinent.

Girona: Estampa d' en Manel Lluch.